

Sygn.akt III AUa 990/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku S. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji wnioskodawcy S. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 lipca 2012 r. sygn. akt IV U 1710/12

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 9 maja 2012 r. i przyznaje S. O. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 13 kwietnia 2012 r.

II. ustala, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III AUa 990/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 9 maja 2012r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252 ze zm.) odmówił S. O. prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ do dnia rozwiązania stosunku pracy, tj. do 30 września 2011r. nie ukończył on wymaganego wieku 60 lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. O. wskazał, iż spełnia warunki do przyznania świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 23 lipca 2012r. oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawca urodził się w dniu 1 października 1951r. Od dnia 1 kwietnia 2011r. zatrudniony był na podstawie umowy o pracę w charakterze konserwatora. Umowa o pracę uległa rozwiązaniu w dniu 30 września 2011r., za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę, z uwagi na likwidację stanowiska

pracy. Wnioskodawca posiada ponad 35-letni staż pracy, umowa o pracę została rozwiązana z przyczyn dotyczących zakładu pracy, ostatnie zatrudnienie wnioskodawcy trwało ponad 6 miesięcy. Kwestia sporna w sprawie dotyczyła rozstrzygnięcia, czy wnioskodawca, w świetle art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, spełnia warunek ukończenia 60 lat do dnia rozwiązania stosunku pracy.

Powołując się na art. 112 k.c. Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca ukończył 60 lat z początkiem dnia 1 października 2011r. Natomiast łącząca go z pracodawcą umowa o pracę ustała z końcem dnia 30 września 2011r. Sąd przyjął, że terminy te stykają się ze sobą, ale nie ma między nimi tożsamości, ze względu na bieg czasu. Przepis art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy zawiera zwrot „do dnia rozwiązania stosunku pracy ukończyła 60 lat”, zatem ukończenie określonego wieku po dniu rozwiązania zatrudnienia nie mieści się w zakresie desygnatów tego przepisu, który zakłada istnienie relacji temporalnej pomiędzy datą rozwiązania stosunku pracy a ukończeniem 60 lat przez ubezpieczonego. Jego analiza językowa nie pozostawia wątpliwości, że relacja ta ma charakter następczy.

Wnioskodawca powinien był zatem uzyskać wiek 60 lat do końca 30 września 2011r., a nie później.

Apelację od powyższego wyroku wniósł S. O.. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu naruszenie prawa materialnego:

- art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych poprzez błędną wykładnię, co doprowadziło do odmowy przyznania mu świadczenia przedemerytalnego.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, Sąd Okręgowy dokonał bowiem niewłaściwej wykładni art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych, co w konsekwencji doprowadziło do niezasadnej odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.), w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn. Według ustępu 3 tego przepisu świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych; 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 – miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W niniejszej sprawie spór dotyczył oceny, czy w świetle art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, wnioskodawca ukończył wymagany wiek 60 lat do dnia rozwiązania stosunku pracy z Firmą (...) Usługi (...) w W. (świadcstwo pracy z dnia 12 kwietnia 2012r. na k. 16 w aktach ZUS), który upływał 30 września 2011r., a także sposobu liczenia terminów określonych w art. 112 k.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wykładnia art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy, zarówno literalna jak i celowościowa, prowadzi do wniosku, że jeżeli moment rozwiązania stosunku pracy pokrywa się z momentem ukończenia wieku 55 lat - kobiety oraz 60 lat - mężczyzny, to przemawia to uznanem, że doszło do spełnienia przesłanki ukończenia wymaganego wieku do dnia rozwiązania stosunku pracy.

Zgodnie z art. 112 k.c. termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. Jednakże przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin upływa z początkiem ostatniego dnia.

W myśl art. 111 § 1 k.c. termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia.

W związku z powyższym, przy obliczaniu upływu terminu rozwiązania stosunku pracy należy zastosować zdanie pierwsze art. 112 k.c., zaś przy obliczaniu wymaganego wieku należało zastosować zdanie drugie art. 112 k.c.

Określenie „z upływem” należy rozumieć o północy, dzień bowiem liczy się od północy do północy, ma więc 24 godziny, co stanowi dobę. Natomiast stosownie do dyspozycji art. 112 zd. 2 k.c. przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin upływa nie z końcem ostatniego dnia, lecz z jego początkiem. Takie stanowisko prezentuje także doktryna (A. J. (1), Komentarz do art. 112 Kodeksu cywilnego [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, wyd. II, A. K. (red.), Z. G., A. J. (1), A. J. (2), K. P., E. N., T. S., stan prawny: 1.06.2012r.; P. N., Komentarz do art. 112 Kodeksu cywilnego (Kodeks cywilny. Komentarz (...), J. K., K. G., K. J., R. B., N. P., S. G., C. J.).

Umowa o pracę wnioskodawcy uległa rozwiązaniu z dniem 30 września 2011r., a zatem z końcem dnia o północy 30 września 2011r., tj. o godz. 24.00, czyli o godz. 0.00. Natomiast wiek 60 lat ukończył on z początkiem dnia 1 października 2011r., czyli o północy z 30 września 2011r. na 1 października 2011r., czyli również o godzinie 0.00. Co oznacza, że wnioskodawca 60 lat życia skończył w nocy z 30 września na 1 października o godz. 24.00 a po północy rozpoczął 61 rok życia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro godzina 24.00 i 0.00 wypadają o północy, to stanowią tą samą godzinę i w związku z tym dwa momenty: rozwiązania stosunku pracy i ukończenia wieku stykają się ze sobą. A zatem należy przyjąć, że do dnia rozwiązania stosunku pracy wnioskodawca ukończył 60 lat, jak tego wymaga art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy.

Kierując się natomiast regułami wykładni celowościowej należy przyjąć, że ustawodawca w art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy postawił wymóg aby ubezpieczony - mężczyzna ukończył wiek, co najmniej 60 lat do zakończenia okresu pozostawania w zatrudnieniu. Inaczej mówiąc aby dopiero po dożyciu wieku uprawniającego do świadczenia przedemerytalnego mógł rozwiązać stosunek pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach niniejszej sprawy, odmowa przyznania wnioskodawcy prawa do świadczenia przedemerytalnego byłaby niezgodna z celem i istotą prawa do tego świadczenia. Celem ustawy o świadczeniach przedemerytalnych jest bowiem wsparcie socjalne dla osób z likwidowanych zakładów pracy, tracących prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, o najdłuższym stażu pracy, znajdujących się w trudnej sytuacji z uwagi na zwolnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy i posiadany wiek.

Wnioskodawca spełnił wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące prawo do świadczenia przedemerytalnego, o których mowa w art. 2 ust. 1 w/w ustawy. Posiada bowiem wymagany staż pracy (38 lat, 2 miesiące i 19 dni), rozwiązano z nim umowę o pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy, ostatnie jego zatrudnienie trwało 6 miesięcy, jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna i pobierał przez pierwsze pół roku zasiłek dla bezrobotnych. W sytuacji zatem gdy ukończenie wieku 60 lat przypada u wnioskodawcy jednocześnie z momentem upływu terminu rozwiązania stosunku pracy, to uznanie, że nie spełnił on przesłanki uzyskania 60 lat do zakończenia okresu pozostawania w zatrudnieniu, nie odpowiada treści art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

W kontekście tych rozważań należało zatem stwierdzić, że nie ma formalnych przeszkód do przyznania wnioskodawcy prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 w/w ustawy prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3. Takim następnym dniem po dniu (k. 3 akt ZUS) złożenia wniosku przez S. O. o świadczenie przedemerytalne był 13 kwietnia 2011r. Od tego dnia należało zatem przyznać mu świadczenie przedemerytalne.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Ponadto Sąd Apelacyjny przyjął, w oparciu o art. art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do przyznania świadczenia przedemerytalnego. Sprawa nie była bowiem jednoznaczna pod względem prawnym. Trudności interpretacyjne stwarzał bowiem art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych i zawarty w nim warunek ukończenia przez ubezpieczonego 60 lat do dnia rozwiązania stosunku pracy.